

ŠAH

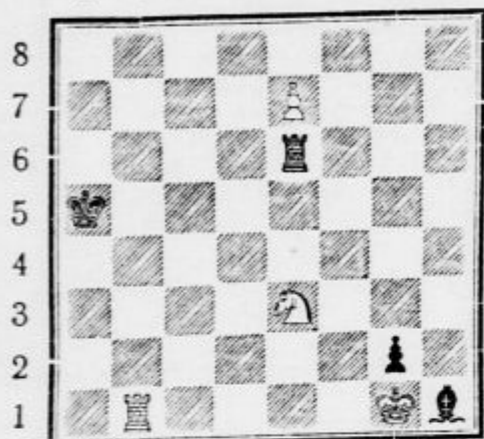
Urejuje dr. Milan Vidmar

Spielmann je že v Jugoslaviji in prve simultanke je že odigral. Prišel bo tudi v Ljubljano, kjer bo igral simultanko, razen tega pa še eno partijo svojega dvoboja z našim mladim mojstrom Vasjo Pircem.

Zopet se je mariborskemu klubu posrečilo aranžirati nekaj posebnega. Spielmann in Pirc bosta igrala deset partij, v Mariboru, v Rogaski Slatini in v Ljubljani. Interesantna prireditev! Mladi, nadebudni novinec in zreli, izkušeni vele mojster!

Izmed vseh šahovskih figur je večini šahistov najneprijetnejši skakač. Čudna so njegova pota. Silno je spreten, zahrbtn in nevaren. Kako neverjetno nevaren pa more biti, je pokazal Réti v naslednji svoji grandiozni študiji.

a b c d e f g h

Beli: Kgl, Tbl, Se3, e7 (4 figure).
Črni: Ka5, Te6, Lhl, g2 (4 figure).
Beli na potezi dobi.

Materialna tehnična pozicija stoji v ravnoesju. Trdnjava in trdnjava, lahka figura in lahka figura, prost kmet na sedmi vrsti proti prostemu kmetu na sedmi vrsti. Beli kmet pa je nevarnejši, črnega straži beli kralj sam.

Jasno je, da je brez kmeta beli ne more zmagati. Zato ga bo moral v prvi potezi kriti. S skakačem seveda. Réti pa je že v prvo potezo položil uganko. Kam naj gre skakač, na d5 ali na f5? Vsak šahist bi šel na d5, da približa figuro črnemu kralju. Pravilno pa je:

1. Se3—f5!

Črni lovec in kmet sta mrtva. Črna trdnjava ne sme zapustiti e-linije. Črni kralj ima dve potezi. Oglejmo si jih!

1. Ka5—a6

2. Sf5—d6!!

Grozi e7—e8 in jemlje črnemu kralju polji b5 in b7. Seveda mora črni vzeti kmeta:

2. Te6×e7

3. Tbl—a1+

4. Sd6—c8+ in dobi.

Druga kraljeva poteza daje slično igro:

1. Se3—f5!

2. Sf5—d4!!

3. Tbl—a1+

4. Sd4—c6+ in dobi.

Toda črni ni primoran vzeti kmeta, če v prvi potezi umakne kralja na a4. Ne sme pa umakniti napadene trdnjave ne na e5 ne na e3, seveda tudi ne na e2, pač pa jo lahko postavi na e4. Poglejmo!

1. Se3—f5!

2. Sf5—d4

3. Tbl—a1+

4. Sd4—c6+ in dobi.

Ali pa:

1. Se3—f5!

2. Sf5—d4

3. Tbl—a1+

4. Sd4—c2+ in dobi.

Vražji skakač. Toda to še dolgo ni vse. Pregledati moramo še pred vsem glavno varianto:

1. Se3—f5!

2. Sf5—d4

Belemu je sedaj težko. Nerač bo potegnil. S svojo trdnjavo ne sme zapustiti prve vrste, ker bi takoj izgubil vse (Te4—e1+). Hotel pa bo obdržati blokado črnega kralja. Konec koncev mu je kmet na e7 napaden in, kakor smo videli, indirektno krit le v trenutni ugodni poziciji.

Trd oreh! Težko je najti rešitev. Izredno fina je! Redko kedaj se v študijah pojavljajo take grandiozne stvari kakor v tej poziciji. Do zmage vodi samo manever:

3. Tbl—a1+!!

4. Ta1—c1!!

Črna trdnjava sedaj nima poteze. Réti je naenkrat izpremenil blokado črnega kralja v blokado črne trdnjave. Kakšna ideja! Samo tri poteze ima črni. S svojim kraljem namreč. Na a5, a4 in na a3.

Na 4. Kb4—a5 sledi 5. Te1—c5+, Ka5—b6, 6. Te5—c6+, K poljubno, 7. Te6—c6 in dobi. Na 4. Kb4—a4, kamor gre črni kralj lahko tudi v 5. potezi prve variante, sledi 5. Te1—c4+, K poljubno, 6. S da šah in črna trdnjava pade. Na 4. Kb4—a3 pa pride 5. Te1—c3+, Ka3—b2, 6. Te3—c2, K poljubno, 7. Te2—c2 in dobi.

Vrnimo se k začetni poziciji. Videli smo, da po prvi potezi:

1. Se3—f5!

črni kralj ne more ne na a6 ne na a4. V obeh primerih je igra za črnega izgubljena. Črni pa lahko manevrira s svojo trdnjavo. Tri poteze ima, na e5, e4 in na e2. Vse tri je treba pogledati. Začnimo s

1. Te6—e5

Beli ima zopet zanimiv pohod skakača:

2. Sf5—d4!!

Kmet na e7 je še vedno indirektno krit. Skakač pa ogroža trdnjavo (Se6+). Če se sedaj črni kralj umakne na a4, dobimo pozicijo, ki jo že poznamo. Natančno smo jo analizirali zgoraj. Na:

2. Ka5—a6

pa sledi izredno presenečenje:

3. Sd4—c2!!!

Beli grozi Tbl—e1 in izsili s tem odgovor:

3. Te5×e7

Črna trdnjava je izgubljena! Na vsak način:

4. Se2—b4+ K poljubno
5. Sb4—c6+ (ali pa d5+) in dobi.
Ce gre črna trdnjava v prvi potezi na e4:
1. Se3—f5! Te6—e4
sledi zopet
Sf5—d4!

Po odgovoru 2. Ka5—a4 nastane znana pozicija (3. Tbl—a1+, Ka5—b4, 4. Tbl—c1). Na 2. Ka5—a6 odloči zopet 3. Sd4—c2!! Torej ostane samo še poteza:

2. Te4—e3

Sedaj pa ima beli novo presenečenje v rezervi:

3. Tbl—a1+!! Ka5—b6

4. Sd4—f5! T poljubno

5. Sf5—d6! T×e7

6. Sd6—c7+ in dobi.

Skakač je strašen! Zadnja možnost je:

1. Se3—f5! Te6—e2

2. Sf5—d4

Ce gre trdnjava na e3, dobimo zadnjo varianto. Na e5 ne sme. Torej:

2. Te2—e4

Še eno strahoto skriva skakač:

3. Sd4—b3+ K poljubno

4. Sb3—c5+ (ali pa d2+) in dobi trdnjavo.

Zdi se mi, da boljše študije še nisem videl. Réti sam menda boljše ni komponiral. Našim šahistom bo gotovo prinesla obilo užitka in globok vpogled v bajne možnosti končnice.

Radio

Izveček iz programov

Sobota, 18. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.15: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: Po dalmatinskih otokih. — 18.30: Plošče. — 19: Predavanje o Krasu. — 19.30: Anglesčina. — 20: O okrasnih vzpenjalkah. — 20: Samospevi ge. Stefanije Vuk s spremljevanjem violončela in klavirja. — 21.30: Dvoboj na harmoniki. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio - orkestra.

Nedelja, 19. aprila.

LJUBLJANA 9: Pravno predavanje za kmeta. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Nauk o serviranju. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12: Dnevne vesti in plošče. — 13.30: Plošče. — 16: Kvartet trobil. — 17: Ljudska igra v Ljubljani ob dajnos. — 20: Operne arije z orkestrom (gdč. Meze in g. Jelavina). — 21: Radio - orkester. — 22: Napoved časa in poročila. — Jazz - band. BEOGRAD 9: Prenos iz Saborne cerkve. — 12.30: Koncert orkestra. — 16: Plošče. — 17.30: Ciganska godba. — 20: Učibante glasbenih komadov. — 20.30: Veseloigra. — 21: Mozart - Kreiser. — 22: Poročila. — ZAGREB 11.30: Koncert orkestra. — 17: Akademski godalni kvartet. — 20.30: Lahka glasba. — 22: Godba za ples. — PRAGA 16: Koncert iz Moravske Ostrave. — 18: Arije in pesmi. — 20: Kabaretni večer. — 21: Vojška godba. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 16: Koncert iz Morav-

ske Ostrave. — 18.15: Pevski koncert. — 20: Ves program iz Prage. — VARŠAVA 17.40: Koncert orkestra. — 20.30: Klavirski koncert. — 21.30: Lahka glasba orkestra. — 22.15: Petje s klavirjem. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10: Orgle. — 11.05: Koncert opernega orkestra. — 13.10: Zborovski koncert. — 14.40: Lahka glasba. — 17.30: Komorna glasba. — 20.10: Dramski večer. — 22.10: Lahka godba orkestra. — BERLIN 17.40: Lahka glasba. — 20: Koncert iz filharmonije. — Godba za ples. — KONIGSBERG 15.30: Dvofakova glasba. — 16: Koncert orkestra. — 17.15: Pesmi H. Wolfa. — 17.40: Lahka glasba. —

Iz službenih objav

Vpisi v zadržni register. Izbrisan je Zadržna elektrarna v Vnanjih gorah r. z. z o. z. ker ni pričela posloovati. — Konkuzji so razglašeni o naslednjih tvrdkah: »Veha« d. z. o. z. v Ljubljani. Gospodstvo, s. c. 8. in v Logatcu. Upravnik mase odvetnik dr. Oton Feticch prvi zbor upnikov pri deželni sodišču v Ljubljani 18. apr. ob 10. oglašitveni rok do 10. maja. Ugotovitveni narok 22. maja ob 10. — Josip Lenard, trgovec v Ljubljani. Dunajska cesta 20. Upravnik mase odvetnik dr. Viktor Vovk, prvi zbor upnikov pri deželni sodišču 20. apr. ob 10. oglašitveni rok do 24. maja. Ugotovitveni narok 30. maja ob 10. — France Superger, trgovec v Hra- stniku, upravnik mase odvetnik dr. Roš v Laškem, prvi zbor upnikov 28. aprila ob 9. oglašitveni rok do 10. maja. Ugotovitveni narok 19. maja ob 9.

Najpestrejša izbora

zajamčeno ročno izdelanih modernih čevljev za dame in gospode v vseh barvah. Za fino delo in najfinejšo usnje jamčimo. Popravila izvršujemo najceneje, iz najboljšega materiala že v pol ure.

„DOKO“

Selenburgova ulica 6.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 18.: Dom osamelih žena. A. Nedelja, 19.: Pri belem konjčku. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Ponedeljek, 20.: Hamlet. Gostovanje angleškega teatra v opernem gledališču. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 18.: Boris Godunov. V proslavo 50. obletnice smrti skladatelja Musorgskega. Gostuje gosp. S. Zalewski. Izven. Nedelja, 19.: Mascotta. Ljudska predstava po globoko znanih cenah. Izven. Ponedeljek, 20.: Hamlet. Gostovanje angleškega teatra. Izven.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

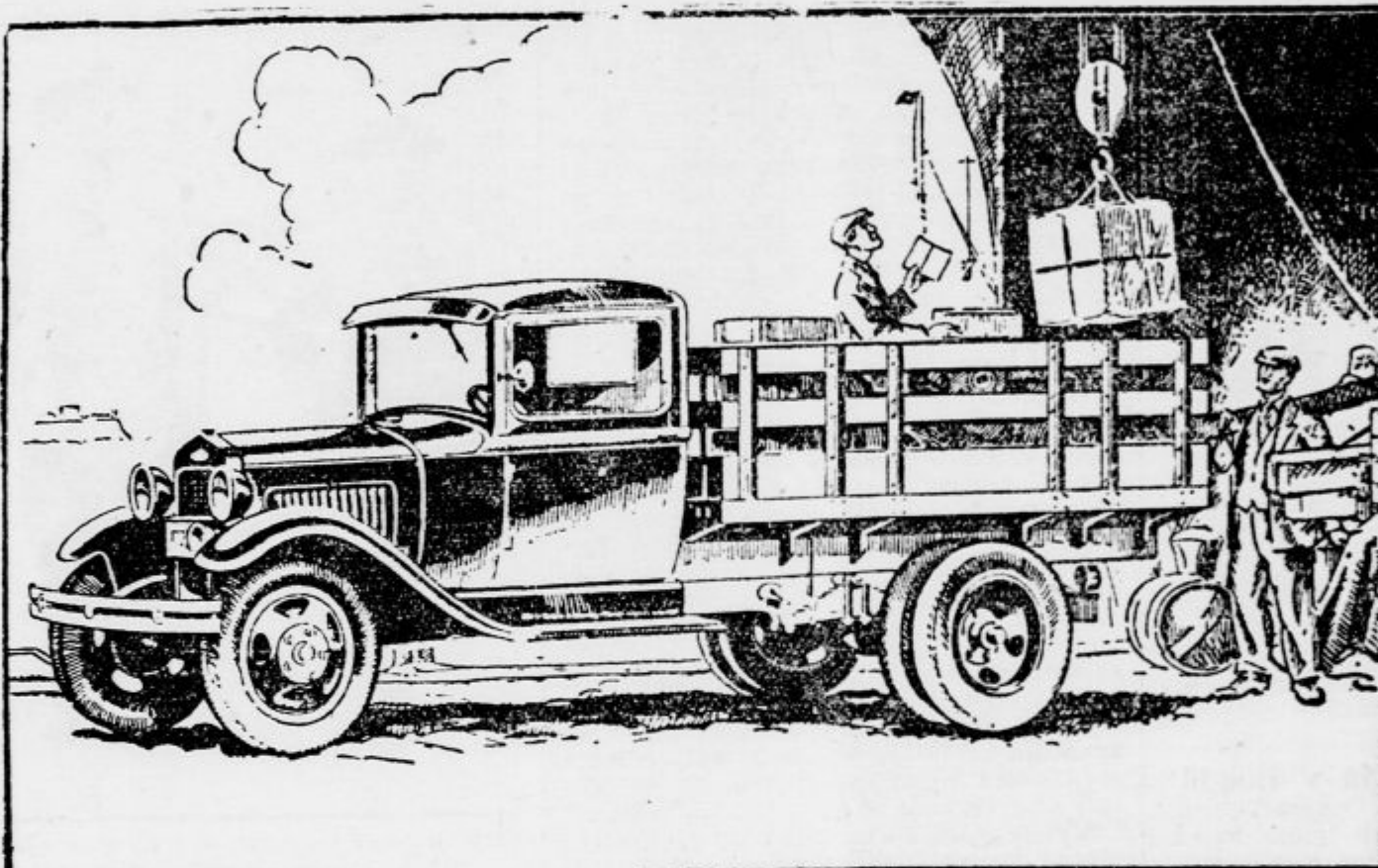
Začetek ob 20.15

Sobota, 18.: Extemporale. Zadnjič v sezoni. Nedelja, 19.: Extemporale. Gostovanje na Viču.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

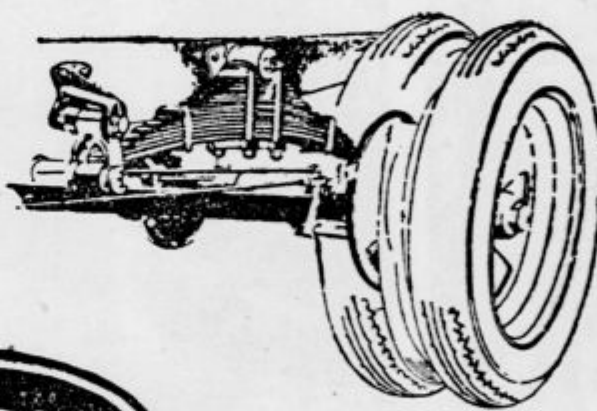
Sobota, 18.: Koncert Brandl tria. Dramske cene. Nedelja, 19. ob 15.: Začarana žaba. Otroška predstava. — Ob 20.: Cirkuska princesa. Kuponi

NOVI TOVARNI FORD

Ako imate kaj prevažati, Vam nudi Ford vozove, kateri popolnoma odgovarjajo vsem Vašim zahtevam: ako potrebujete za prevažanje tovora, ki prekorači tono in pol, evo Vam novi tovarni voz, ako pa rabite za lažji transport, uporabite novi mali tovarni Ford... Preveč in brezpomembno bi bilo govoriti o skupnih prednostih teh dveh voz: ona prenašata čim več v najkrajšem času... Industrijalci, trgovci, ako želite pospešiti Vaš promet, zmanjšajoč si običajne stroške, poizkusite z novim velikim tovarnim in novim malim tovarnim Fordom: Tako je ta problem rešen...

Zahtevajte podrobnosti nove 3990 cm dolge šasijske, specialno konstruirane za omnibuse in blago večjega obsega.

LINCOLN Ford Fordson

Zahvaljujemo

se vsem skupaj in vsakemu posebej za iskreno sožalje in sočutje ob nenadomestljivi izgubi našega srčno ljubljenega soproga oziroma papana

Žarka Boltauzerja

višjega davčnega upravitelja v pokoju

Prisrčna zahvala vsem darovalcem krasnega cvetja in ven- cov ter vsem onim mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo zastopstvu Finančne direkcije, Davčne uprave za mesto in okolico, Katastrske uprave, Drav- ske banske uprave, Poštne hranilnice, Okrožnega urada, Ljub- ljanskega Sokola, Sokola Šiška, Sokola Ljubljana III in Ciril Metoda v Šiški.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

Zalujoča rodbina Boltauzerjeva.

5746

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljen mama, stara mama, tašča, gospa

Franciška Florjan

soproga veleposesnika v Kaplji,

danes ob pol 1. uri popoldne v starosti 65 let nenadoma preminula.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 19. aprila, ob pol 10. uri popoldne iz hiše žalosti v farno cerkev, kjer se bo darovala sveta maša zadušnica, nakar se bodo položili zemeljski ostanki na farnem pokopališču k večnemu počitku.

Priporočamo drago pokojnico v blag spomin!

Kaplja pri Vranskem, dne 17. aprila 1931.

Antonija, Alojzija, Anica, Franciška in Julijana, hčerke; Franc, Alojzij, Mihael, sinovi; Genovefa, snaha; Franc Grašinar, Ignac Jug, Viktor Žilnik, zetje, in ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana

Mešni pogrebni zavod

MARIJA SIČEVA roj. TRILLER naznanja v globoki žalosti v svojem in v imenu vseh sorodnikov vsem prijateljem in znancem, da je naša srčno ljubljen mama, babica in prababica, teta in tašča, gospa

Marija Triller

roj. Bernik

gostilničarka in posestnica

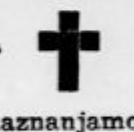
dne 17. t. m. po daljši bolezni, v 85. letu svoje starosti, Bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 19. aprila 1931 ob 2. uri popoldne izpred doma žalosti, Cer- kvena ulica šte. 3, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

5758

Brez posebnega obvestila

Občina Ljubljana

Mešni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je našo nad vse ljubljeno soprogo, mamo, staro mamo, se- stro, teto in taščo, gospo

KAROLINO GOLJEVŠČEK

roj. Mohorčič

trgovko

dne 17. t. m. poklical, v starosti 72 let, Vsemogočni ne- nadoma k Sebi v boljše življenje.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo dne 19. aprila 1931 ob 4. uri popoldne izpred cerkve pri Sv. Kri- štofu na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ljubljana — Sežana, dne 17. aprila 1931.

IVAN GOLJEVŠČEK, soproga — LADISLAV, MIL- KO, ALOJZ, sinovi — MARA por. DR. PUNTAR- JEVA, hči — DR. JOSIP PUNTAR, zet, in ostalo sorodstvo.

5757

Iz življenja in sveta

Revolucija na Portugalskem

Lizabonski guverner (X) nadzoruje v pristaniščih čete, ki so jih vkrcali za Madeiro, da udušijo tamošnji upor.

Metuzalem v Evropi

V sredo 15. t. m. je dospel z »Bremer« v Bremerhaven 156-letni Turek Zaro aga, ki velja za najstarejšega Evropeca. Zaro aga je po rodu Kurd.

Novinarjem je turški Metuzalem povedal, da je doživel v Ameriki, posebno v New Yorku blažene trenutke. Življenje je bilo tako pestro in privlačno, da je hodil z ene soareje na drugo. Silno mu je všeč jazz-band.

Da se je Zaro aga počutil v Ameriki tako imenitno, je tudi zaslug njegove abstinentske narave. Kajti Zaro aga ni nikoli pokusil alkohola ne tobaka in tudi ne mesa. Pravi, da ne čuti peze svojih let, ampak se mu zdi, kakor bi bil sto let mlajši kakor je v resnici. Zaro aga je bil v svojem življenju enajstkrat oženjen in je imel 36 potomcev. Preživel je večino svojih žena in otrok. Zdaj si bo starec ogledal najvažnejša srednjeevropska mesta, potem pa se odpelje v Carigrad, kjer želi preživeti večer svojega življenja.

Na Češkoslovaškem bodo kopali zlato

V Kremnici na Slovaškem so še pred napoleonskimi vojnami kopali zlato, a tako imenovani Anin rov, iz katerega so ga pridobivali, je takrat preplavila voda. V zadnjih letih so to vodo izčrpali in pred kratkim so pričeli s poskusnim kopanjem, ki je imelo dober uspeh. Zdaj so začeli montirati najmodernejšo stroje, tako da bodo lahko še v teku tega leta pridobivali dragoceno kovino.

Pač pa so se usteli v štavičnici, kjer so menili spraviti v obrat stare rudnike srebra in svinca. Vložili so v zadevo ogromno denarja, zgradili veliko strojno napravo in postavili topilnice. Ker je pa v zadnjem času vrednost svinca in srebra nazadovala, se podjetje, ki je obremenjeno s tako velikimi investicijami, ne rentira več in ga bodo morali bržkone ustaviti.

Muzej velike ljubezni

V Veroni bodo osnovali nov muzej, ki bo posvečen ves spominkom na veliko ljubezen Romea in Julije, vsem virom, po katerih je Shakespeare napisal svojo slavno dramo, pa najrazličnejšim komentarjem in raziskovanjem tega dogodka in te drame do najnovejšega časa. Muzej bo spravljen v prostore stare palače Capulettijev, v katerem je Julija ugledala luč sveta in tudi umrla. Od prvotne palače je ohranjeno prav za prav samo pročelje, ker so jo že več sto let uporabljali kot hlev in kolarno.

Dunajčanka se je izgubila v Parizu

Na velikonočno soboto se je v Parizu na čuden način izgubila, naslednji dan pa zopet našla Dunajčanka Ana Karer, ki streže ženi komornega pevalca Jergerja. Slednja se je pred dnevi nastanila v nekem hotelu. Karerjeva je hotela na vsak način videti, kako obhajajo v cerkvi Notre Dame vstajenje in se je podala k bogoslužju. Ker pa se ne spozna v Parizu in tudi ne govori francoski, ni našla poti v hotel, kjer se je nastanila njena gospodinja in je vso noč tavalja po mestu. Zjutraj jo prišla policija, kateri je bila Jergerjeva med tem naznanila, da ji je izginila postrežnica in je izgubljena Dunajčanka pripeljala srečno v hotelski pristan.

Nov svetovni rekord z motornim čolnom

Anglež Kaye Don je potolkel hitrostni rekord za motorni čolne, ki si ga je nedavno priboril v Floridi Gar Wood. Kaye Don je dosegel brzino 166.513. Slika kaže »Miss Anglijo II« in rekordista Kaya Dona.

Uspel poskus z novo raketo

Kakor smo na kratko že poročali, je nameraval inženjer Tiling ta teden v Os-nabrücku na Nemškem preizkusiti raketo novega tipa, ki združuje lastnosti topovske krogle in brezmotorne letala.

Ta poskus je sedaj izvršil. Ko je bil sprožil nekoliko modelov, je spustil v zrak pravo raketo. Dvignila se je 2000 m visoko in je pristala nepoškodovana v bližini vzletišča, nakar jo je Tiling takoj uporabil za drugi start.

Poskus je torej uspel — samo Tiling je bil upal, da bo dosegla njegova raketa še nekoliko tisoč metrov višine in da bo pristala 6 ali 7 km od vzletišča.

Vladarjev zobni zdravnik

Kralja Alfonza XIII. je spremljal na njegovem odhodu iz Španije poleg dvornega maršala tudi njegov zobni zdravnik in prijatelj dr. Casa Aguilar.

V ostalem pa ni to edini primer v zgodovini, da igra zobni zdravnik monarhu vlogo prijatelja v nesreči. Tudi Napoleon III. in njegov zobni zdravnik, Američan Thomas W. Evans, sta si bila velika prijatelja. Marsikdaj je cesar Američanu izdal kakšno važno borzno konjunkturo in Evans si je na ta način pridobil ogromno imetje. Zato pa je izkazoval zadnjemu francoskemu cesarju ob vsaki priliki svojo hvaležnost.

Ko so Nemci Napoleona III. po bitki pri Sedanu ujeli, je pomagal Evans cesarici Evgeniji in prestolonasledniku, da sta ušla na Angleško. V svojem vozu ju je ponoči popeljal skozi megle in republikanske straže do Rokavskega preliva, kjer sta se vkrcala. V muzeju Evansove zobne zdravniške šole v Filadelfiji je še danes videti ta voz, istotako številna odlikovanja, ki si jih je pridobil s spretno rabo svojih klešč in diet.

Dovolj spomenikov

V Parizu se je osnoval odbor z namenom, da bi postavil spomenik 1.200.000 konjem, ki jih je usmrtila svetovna vojna.

Bivši državni podtajnik Lotier pa je javno nastopil proti tej nameri, ki more po njegovem mnenju interesirati samo prizadetega kipa. Sploh bi bil že čas, pravi Lotier, da bi nehali z manjjo spomenikov. Za časa svojega kratkega službovanja kot državni podtajnik je moral sprejeti na znanje neštevilno osnutkov za nove spomenike. Če pojde tako naprej, zakaj bi ne postavili spomenika tudi »neznane mu konju« in volom, ki so jih ljudje snedli med vojno, pa teletom, ki so morali dati človeku svojo kožo za škornje? »Sicer pa bi si vol in tele prav gotovo zaslužila spomenik,« zaključuje Lotier svoj protest, »saj nosi prvi prav tako roge kakor nekateri ljudje, tele pa jim je po neumnosti prilično podobno.«

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2.— Din.

Požar zgodovinske palače v Berlinu

Bliicherjeva palača na Pariškem trgu, v katero naj bi se preselilo amer. poslanstvo

Mož za milijon dolarjev

Da se mož prodaja za okroglo vsoto milijon dolarjev, ni nekaj vsakdanjega. Ameriški kinematografski »zvezdnik« Francis X. Busham je s to ponudbo v časnikih alarmiral celo armado starih devic in bogatih vdov v Chicagu.

Busham, ki nastopa s svojo družbo v Chicagu, nima več miru ne podnevi ne ponoči. Moža željne ženske ga vznemirjajo povsod, kjer se pojavi. Ko so se mu nedavno postavile pred vrata, si je v zadregi pomagal z naslednjim nagovorom: »Moje dame, ustmene ponudbe se ne sprejemajo. Prosim vas, da mi blagovolite svoje želje sporočiti pismeno. Potrebni so mi natančni podatki o vsem, kar mora vedeti zakonski kandidat o svoji bodoči povojci. Ponudnice naj priložijo tudi svoje slike.«

Kmalu se je 33 žensk izjavilo pripravljenih, zamenjati svoje premoženje za moža v podobi filmskega zvezdnika Bushama. Kandidat pa, ki pravijo o njem, da zelo previdno izbira, se je spustil v pogajanja s tremi ponudnicami. Med dogovarjanjem pa je spoznal, da ga pot, ki jo je ubral, ne bo pripeljala k uspehu. Lepe in ljube ženske so namreč med štirimi očmi izjavile, da ne razpolagajo z zahtevano vsoto milijon dolarjev. Busham je nekoliko revdiral svoje zahteve. Rekel je: »Če bi našel dražestno nevesto, kakršno si želim, bi od milijonske vsote nekoliko popustile. Zakaj to? Ker je bila edina ljubka ženska, ki se mu je ponudila za družico, brez denarja.«

Priče omedlevajo

Ženske priče v düsseldorfskem procesu omedlevajo pri pogledu na vampirja — Kürten pravi, da je komaj začel svojo veliko kariero — Kako so prijeli morilca in kdo dobi nagrado

Cetrty dan procesa se je nadaljevalo z zasliševanjem prič. Neki kriminalni uradnik je izpovedal, da mu je Kürten po aretaciji izdal, da je s svojimi žrtvami vselej slabo ravnal, preden jih je umoril. Dalje je izjavil Kürten, da so ga

prezgodaj aretirali, ker je bil baš na tem, da umori po dva človeka dnevno.

V zvezi s tem je bilo prečitano psihiatrsko mnenje prof. dr. Siolija. Kürten mu je izjavil, da je nameraval

moriti kar na debelo.

Bavil se je z mislijo, kako bi se dali razstreljevati prometni mostovi, kako bi se iztirili vlaki in kako bi eksplozije raznašale velike trgovske hiše.

V zvezi z zasliševanjem prič glede umora Marije Hahn so prinesli v dvorano vsa corpora delicti in jih položili na mizo. Med njimi je bila tudi lopata, s katero je Kürten zakopal golo truplo svoje žrtve. Kürten:

»Kaj pa ta lopata?«

Prosim odnesti jo! Ne morem je gledati.« Predsednik je ustregel obtoženčevi želji in dal odstraniti lopato iz dvorane.

Višji državni pravdnik dr. Eich in njegov tajnik Jansen na poti k razpravi.

Služkinja Kozlovska, ki je opisovala umorjeno prijateljico Marijo Hahn, je povedala, da je bila žrtev morilca ljubko in čedno dekle. Njena edina napaka je bila, da se je rada družila z moškimi. Usodnega dne je imela sestanek z več moškimi. Kürten je bil tretji moški, s katerim se je sešla.

18-letna Hilda Petrowska, ki je bila zaslislana tudi kot prijateljica umorjene Hahnove, je začela, ko je stopila pred sodnike, hlipati in jecati. Ker se ni mogla pomiriti, jo je predsednik vprašal, čemu toliko joče. Izjavila je, da se ne more obvladati ob pogledu na morilca. Tudi drugih žensk se je polastilo silno razburjenje in nekatere ženske niso niti mogle ponavljati prispege.

Omedlevala so kar po vrsti in se jim morali odnašati iz dvorane.

Ana Dager je stanovala v isti hiši kakor Kürten. Kürtenova žena se je večkrat pritoževala nad možem. Tožila je, da leta za dekleti in je rekla, da ni mogoče več živeti z njim.

Z 38-letno Marijo Kürtinger se je bil Kürten seznanil v Dvornem vrtu. Napravil je nanjo zelo dober vtis. Predstavil se ji je pod imenom Becker. Začel je z njo govoriti o umorjeni Hahnovi in je obžaloval

z blaginji besedami

njen strašni konec. Kürtingerjeva se je še večkrat sešla z zločincem. Nekoč ji je rekel, da je bil pet let zaročen in da mu je nevesta pred kratkim umrla. Očitno je hotel v njej zbuditi sočutje. Jadtikoval je, da je sam na svetu in jo je tudi povabil v svoje stanovanje. Prišla je k njemu nekajkrat in z njo so bili tudi njeni otroci.

Na vprašanje državnega pravdnika po ve Kürten, da je imel namen umoriti tudi njo in vso njeno družino. Kürtingerjeva se je zaradi tega silno razburila. Dolej namreč ni vedela, kaj jo je čakalo.

Prof. Berg je podal izjavo, da je bila Hahnova zadržana

trikrat tudi v senca.

Vbojčaji pa niso bili globoki in pričajo, da jih je morilec storil samo zato, da je lahko iz ran sesal kri.

V procesu se je na novo obravnavalo tudi vprašanje, komu pritiče nagrada za izsleditev morilca.

19-letna služkinja Marija Butlik, ki je privedla policijo na sled zločinca, reklamira nagrado zase. Policija ji je izplačala okoli 7000 Din, ona pa zahteva celo vsoto. Pooblastila je svojega odvetnika, naj vložijo v njenemu imenu tožbo proti državi, ki jih mora izplačati premijo v celoti 15.000 mark. Po drugi strani pa si lasti nagrado Kürtenova žena, ki je izvalila moža v past policijskih organov.

Butlikova je tedaj, ko se je seznanila s Kürtenom, komaj prišla v Düsseldorf. Vprašala je nekega moškega, kje je kakšen dom za dekleta. Kürten — on je namreč bil tisti, ki ga je bila nagovorila — se je ponudil, da ji preskrbi sobo. Odvedel jo je k sebi domov. Kmalu sta oba odšla iz hiše. Peljala sta se z električno železnico v Grafenberg in nadaljevala pot v tako zvano »svoljo jamo«. Kürten ji je dejal, da stoji dekliški dom takoj za gozdom. Ko pa sta prišla v goščavo, ji je dejal:

»Tukaj lahko kričiš, kolikor hočeš.«

S temi besedami se je vrgel nanjo in jo pričel daviti, dokler ni menil, da je že mrtva. Butlikova pa se je osvestila, se odpeljala nazaj v mesto in odšla v Gertru-

denheim. Povedala je na kratko svojo zgodbo ter ostala osem dni v postelji. Iz Gertrudenheima je pisala pismo svoji prijateljici in ji sporočila, kaj se ji je zgodilo. Pismo pa je prišlo v druge roke in po tej poti ga je dobila policija.

Mariji Butlikovi so pridelili dva kriminalna organa in jih poverili z nalogom, naj poiščejo napadalca. Butlikova je tavalja sem in tja in izprva ni mogla najti hiše, kjer je stanovala Kürten. Zato sta jo detektiva poslala domov in ji naročila, naj se popoldne vrne, da bo iskala dalje. Butlikova pa je iskala dalje na lastno pest in je končno našla

napadalčevu stanovanje.

Tam je spoznala neko Wimmer, ki ji je povedala, kaj se ji je zgodilo. Wimmerjeva je šla z njo po stopnicah do mansarde. Kürten je bil pravkar stopil na hodnik, kamor je prišel po vodo. Na prvi pogled je Butlikova izjavila, da ta mož ni tisti, ki jo je bil napadel. Kljub temu pa jo je Wimmerjeva nemudoma poslala na policijo in ji izročila listek z napisom

»Peter Kürten.«

Ko je prišla policija naslednji dan h Kürtenu, ni bilo nikogar doma. Poslali so po Kürtenovo ženo, ki pa ni vedela nič o stvari. Zvečer je povedala možu, da ga išče policija. Na vprašanje, kaj ima z dekletom, je odvrnil Kürten svoji ženi: »Da, jaz sem to storil.« — Žena je vprašala dalje: »Kaj si storil?« Kürten je rekel: »Vse, ampak zdaj moram z doma. Pridi pozneje v Dvorni vrt, tam boš izvedela vse.«

Kürtenova žena je nato šla za svojim možem in je videla, kako je najel podstrešno sobo v Adlerstrasse. Ob 12. uri sta se mož in žena sestala v Dvornem vrtu, kjer sta se sprehajala. Medpotoma je Kürten

ženi odkril svoje zločine.

Naslednji dan je prišla h Kürtenovi ženi zopet kriminalna policija. Povedala je, da ima dogovorjen sestanek z možem pri portalu neke cerkve. Policija je obkrožila opisani prostor. Detektivi so se poskrili po prličnih stanovanjih in čim se je Kürten približal, so zločinca prijeli. Kürten se je nekoč izrazil, da je ženi povedal svoje zločine zato, da bo imela pravico do nagrade, ki je razpisana na njegovo glavo.

Kürten se zdi zaradi mlige postopanja, ki mu ga je dovolilo sodišče v prvih dneh procesa,

zelo razvajen.

V celico so mu morali prinesiti dobro posteljo z vzmetnico. Hrano si je velet prinesel iz nekega oddelnega hotela. Vsak dan zahteva brivca, v prostem času pa zahteva iz jetnišnične knjižnice najboljše moderne knjige. Vse to mu dovoljuje ravateljstvo zapora, ker se boji, da bi sicer začel z gladovno stavko in s sabotažo procesa, ki bi se s tem zavlekel.

Predstojnik deželnega sodišča Rose, ki predseduje procesu.

Vsak dan 500 prometnih nesreč

Po neki statistiki angleškega notranjega ministrstva so zahtevale prometne nesreče lansko leto na Angleškem vsak dan povprečno 20 mrtvih in 487 ranjenec. V celoti je bilo ubitih 7305 oseb in 177.895 ranjenih. Leta 1929. je bilo 6696 oseb ubitih in 170.817 ranjenih.

Vsak dan ena

»Papa, zmenjaj mi 50 parc.

»Kako?«

»V en dinar.«

E. Ebenstolz

Dva zakona

Roman

Ta vnama, ki se je odevala v slovesno resnobo, se je zdela Maji zmerom nekam smešna. Ne, ljubiti Dicka Wardleya ni bilo moči, niti tedaj ne, če ne bi bilo spominov... A da bi postala njegova žena samo zato, ker je bil bogat? Majin pogled se je mahoma zmračil. Čudno, da so se zdele take stvari ljudem tako samoumevne! Prav tisti, ki so si toliko domišljali zastran svoje osebne prostosti, so smatrali za popolnoma naravno, da prodaj ne le prostosti, ampak sebe vsega za bogastvo in dobro življenje.

Tudi Heinz Thursen jo je imel za takšno. Ali je bil denar res tako velika reč v življenju, da je mogel odtehtati srečo, prostost in spoštovanje do samega sebe? Ali je bila sreča tega sveta res samo v jemanju?

Majin pogled je zamišljeno obvisel na nebesnem oboku, v čigar sinjini so štrlele velike, temne, zlato obrobljene kope oblakov.

A zdajci se je zdržnila sredi svojega premišljevanja. Dick Wardley je stal pred njo. Njegov razgreti obraz se je temno odražal od bele flanelaste obleke in njegove višnjeve oči so ji očitajoče in vendar blaženo zrlje v obraz.

»Tak semkaj ste se skrili, miss Maja? Zakaj niste ostali pri nas? Krasno igro smo imeli!«

Maja se je nasmešnila. »Saj veste, da imam na žalost malo umevanja za svetovni pomen tenisa. Prava barbarka sem v teh rečeh.«

»Izpreobrnil se boste, ko boste nekoliko delj na Angleškem. Sport je najlepše na svetu. Ne vem, kaj bi počeli vse leto na svojih gradovih, če ne bi bilo sporta.«

»Nu, vi ste seveda tako srečni, da prosto razpolagate s časom in denarjem. Mi navadni ljudje moramo časih tudi pomisliti na delo.«

22

Dick Wardley je skremžil obraz. »Ženske ne bi smele voščiti nikoli delati! To je tako, kakor če bi vprezali golobice v plug ali pekli pudinge iz rož in narcis.«

Maja je globoko zasopla. Pogled ji je obvisel na zlato obrobljenih oblakih. »Ne govorite tako, Mr. Wardley. Delo je v življenju nekaj zelo dobrega in lepega.«

»Mogoče — za nekatere ljudi!« V teh besedah se je nehote izrazila vsa ošabnost bodočega para. Nato si je primaknil vrtni stol in sedel Maji nasproti. »Nekaj bi vas rad prosil, miss Maja. Ali smem?«

Ustrašila se je. Nato si je hotela pomagati s šalo. »O, seveda. Samo da ne sme biti nič velikega.«

»Ne — do nadaljnjega ni nič velikega. Čujte, miss Maja — ali vam je znano, da se lady Asherjeva drevi nadeja novega gosta?«

»Ne, tega nisem vedela. Kdo pa pride? Ali kdo iz Londona?«

»Ne — iz Mumble-Halla pride nekdo!«

Maja se je iznova prestrašila. Mumble Hall je bil bivališče vojvode P***. »Tedad najbrže pričakujete svojega očeta, Mr. Wardley?«

»Da. Prosil sem ga, naj pride na Rosehill, je vneto rekel Dick in pomenljivo uprl svoje višnjeve oči v Majo. »Tako rad bi, da bi vas spoznal — in vi njega! Mislim, da se bosta dobro razumela, čeprav je moj oče resen star gospod, vi pa mlado, veselo dekle.«

»Jaz? Ali sem res tako vesela? Zmerom mislim, da sem se že čisto odvadila veselja.«

»O ne. Onkrat, ko ste tekli z Grace Windmereovo in lordom Lyonom po pravkar pokošenih travnikih, ste bili tako prelestno veseli kakor otrok. Z okna sem vas videl. Obmetavali ste drug drugega s senom in vaš smeh je zvenel kakor drobni srebrni zvončki. Na žalost vas ni bilo več tam, ko sem prišel dol!«

»Oh da. Seno je tako sladko dišalo in Grace, ki je res še otrok, naju je oba zamamila s svojo prešerno veselostjo. A drugače...«

Dick Wardley je zdajci zvedavo pogledal Majo. »Povejte mi, miss Maja, z lordom Lyonom se vsekako zelo dobro razumete?«

»O da — kakor z bratom. Zmerom je bil tako dober z menoj, je neprisiljeno odgovorila.

»A vendar bi vam bil lagije oče kakor brat!« je z ostrim poudarkom rekel Dick.

Maja ga je široko pogledala. »Nimam občutka, da bi bil lord Lyon že tako star,« je hladno odgovorila. »Vsaj navznoter ne. A hoteli ste me prositi za neko uslugo, jelite?«

»Res!« Dick je zmeden pogledal v tla. Nato je hitro nadaljeval: »Ali bi hoteli biti tako prijazni, da bi drevi po večerji še kaj zapeli? Moj oče zelo ljubi petje in — zdi se mi, da bi se najhitreje zblížala, če bi vas slišal, kako poje.«

»Prav rada bom zapela, če bodo gospoda tako želeli,« je udržano rekla Maja, »čeprav ne razumem, zakaj bi se morala vojvoda in jaz zblížati drug z drugim, ko sva vendar popolna tujca.«

Užaloščen po tej nedostopnosti je Dick povzdignil oči. Čez nekaj časa je tiho izpregovoril: »Ali res ne slutite, da je to moja najbolj vroča želja — in zakaj tako želim?«

V tistem trenutku se je približal dvojici pod cedrovcem lord Lyon. »Dragi Wardley,« je zaklical že od daleč, »po vsem gradu vas iščejo. Vaš oče se je pravkar pripeljal.«

Dick je vzdihnil in vstal. Naj mu je bilo do očetovega prihoda še toliko, v tem trenutku se ga ni razveselil.

Maja pa se je oddahnila in hvaležno pogledala lorda Lyona.

12.

Horace Lyon je bil sedel na Dickovo mesto. Nekaj trenutkov je pazljivo gledal Majo, nato se je nasmešnil in dejal: »Nu, takšni ste videti, kakor da bi bil pravkar srečno ušli smrtni nevarnosti. Najbrže sem prišel še za časa?«

Tudi ona se je neprisiljeno nasmešnila, zakaj Horace Lyon je bil njenemu srcu v resnici kakor brat. Kadar sta bila sama, sta ogovarjala drug drugega samo s krstnim imenom in Maja mu je smela vse zaupati, ne da bi jo bil napak razumel. To lastnost je pri njem posebnost visoko cenila in zaradi nje se je bil sčasoma povzpela na neko izjemno stališče, ki ga je odlikovalo pred vsemi drugimi.

»Da — skoraj da je bilo tako. In pomislite, zdaj je povabil očeta. Kaj naj storim?«

Koncipijenta

eventuelno tudi začetnika, sprejme takoj v svojo pisarno dr. Artur Wurzbach, odvetnik v Ljubljani. 5730

POZOR!

Iznašel sem nov način kemičnega pranja in barvanja vseh vrst oblek in primerno preuredil pralnico in barvalnico v svoji lastni hiši, zato sem v stanu izvrševati pranje in barvanje po najnižjih cenah.

ANTON BOC, Ljubljana
Selenburgova ulica 4. 166

HOTEL SKUŠIČ

JUŽNI KOLODVOR, ZAGREB.
Ljubljanska 33. Telefon 63—50.
Priporoča svoje dobro znano sedišče Slovencev s prvotno restavracijo in čistimi okusno opremljenimi hotelskimi sobami po najnižjih cenah. — Potniki iz Slovenije dobijo za mal denar prijetno prenočišče in dobro domačo kuhinjo. 3113

Akviziterje

za privatne odjemalce ISCE denarni zavod.

Ponudbe solidnih gospodov prosimo pod šifro: »Osigurana štednja« na oglasni oddelk »Jutrac«. 5635

Zastopnike in potnike

ki imajo zvezo s trgovinami s stavbnim materialom in stavbniki, kakor trgovinami z železino, takoj sprejmemo.

Pismene ponudbe pod »Stavbni material« na oglasni oddelk »Jutrac«. 5749

Mlin napredaj

pri železniški postaji v mestu in v najbolj prometnem kraju.

Naslov se izve v oglasnem oddelku »Jutrac«. 5729

OBIŠČITE

svetovna zdravilišča Češkoslovaške

Karlovi Vari

Marianske Laze

Františkove Laze

Teplice-Schönau

Več stoletij so ta štiri zdravilišča v službi trpečega občinstva, število njih, ki so resnično ozdraveli, našli okrevanje, ozdravljenje in razvedrilo, preseza milijone!

Zahtevajte od uradnih obvestil teh štirih zdravilišč, pri „Jugoprometu“ d. d. Zagreb, Praška ulica 6 ali od posameznih uprav zdravilišč prospekte in pojasnila.

5378

Občina Ljubljana
Metall pogrebni zavod

Upravni in nadzorstveni svet »Elektra« d. d. v Ljubljani naznanja prežalostno vest, da je preminul njihov upravni svetnik, gospod

dr. ALOJZIJ KOKALJ

odvetnik

Pogreb bo v soboto, dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne od doma žalosti, Marmonтова ul. št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Požrtvovalnemu in vzornemu sodelavcu ohrani družba trajen časten spomin!

V Ljubljani, dne 16. aprila 1931.

5752

Upravni, nadzorstveni svet in ravnateljstvo Obrtne banke javljajo tužno vest, da je preminul njihov upravni svetnik, gospod

dr. Alojzij Kokalj

odvetnik

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto dne 18. aprila t. l. ob 3. uri popoldne od hiše žalosti, Marmonтова ulica št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Zvestemu in odličnemu sodelavcu ohranimo trajen in časten spomin!

Ljubljana, dne 17. aprila 1931.

5750

ZAHVALA

Za premmno dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob prerani smrti naših preljubih staršev, gospe

IVANE KNAFLIČ roj. VERBIČ

in gospoda

FRANCA KNAFLIČ-A

tovarnarja in posestnika

kakor za poklonjene vence in cvetje se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni gg. zdravnikom za njihovo požrtvovalnost v bolezni, č. sestram usmiljenkam, č. duhovščini, zastopnikom sreskega poglavarstva, občin smartno in Litija ter drugih javnih uradov in društev, tako: Pevskemu društvu »Zvon« za ginstvo žalostinke, Sokoju in gasilskemu društvu iz Smartna, Litije in okolice ter domačemu delavstvu za častno spremstvo, zastopnikom Ciril Metodove družbe, lovskim tovarišem, zastopnikom godbenega društva ter za poslovilne besede gg. govornikom Ferdo Tomazinu in Avgustu Suligoju.

Končno izražamo svojo najlepšo zahvalo vsem številnim prijateljem in znancem, ki so predraga pokojnika spremlili na njuni zadnji poti.

V Smartnem pri Litiji, dne 16. aprila 1931.

5753

Zalujoči ostali.